

> Retouradres Postbus 20011 2500EA Den Haag

Directoraat-Generaal
Volkshuisvesting en Bouwen

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Contactpersoon

Tim von Harras
T 06 5017 4330
tim.harras@minbzk.nl

Kenmerk

2023-0000109741

Uw kenmerk

Datum **3 MRT 2023**
Betreft Handhaven energielabel C verplichting voor kantoren

Geacht college,

In mijn brief van 14 juli 2022 heb ik uw aandacht gevraagd voor toezicht en handhaving van de energielabel C verplichting voor kantoren. De verplichting in het Bouwbesluit is per 1 januari 2023 in werking getreden. Meer dan de helft van de kantoren (55%) heeft op 1 januari 2023 energielabel C of beter, 33% heeft geen label en 12% label D of slechter. Ten tijde van de aankondiging in 2018, had nog maar 18% van de gebouwen een energielabel C of beter. De afgelopen jaren hebben veel kantooreigenaren verduurzamingsmaatregelen genomen. Ondanks deze vooruitgang is het doel, per 1 januari 2023 alle kantoren label C of beter, nog niet bereikt.

Veel gemeenten en omgevingsdiensten zijn voortvarend gestart met toezicht en handhaving. Dat is goed te zien, want alleen samen kunnen we de klimaatdoelen bereiken. Het belang van de energielabel C verplichting is bijna vanzelfsprekend in het huidige tijdsgewricht. Denk hierbij aan maatschappelijke opgaven als verduurzaming van de gebouwde omgeving en het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen. Label C voor kantoren is een voorloper voor normering die de komende jaren voor andere gebruiksfuncties in de utiliteitsbouw ingevoerd gaat worden. En daarom is het belangrijk te laten zien dat wij als overheid deze wettelijk vastgestelde verplichtingen serieus oppakken. Via deze brief doe ik een beroep op u om actief toezicht en handhaving in te (blijven) zetten.

Beschikbare ondersteuning bij de VNG, IPLO en RVO

In de periode 2020 - 2025 is circa € 12 miljoen beschikbaar voor gemeenten en gemandateerde Omgevingsdiensten om te besteden aan toezicht op en handhaving van de label C verplichting. Jaarlijks wordt een deel daarvan uitgekeerd via het gemeentefonds. In 2023 wordt via de meicirculaire € 2,225 miljoen uitgekeerd. De hoogte van de uitkering per gemeente publiceert de VNG binnenkort op haar website. Hetzelfde bedrag zal ook in 2024 en 2025 worden uitgekeerd via het gemeentefonds.

Er is doelgerichte ondersteuning beschikbaar via de onderstaande websites, zodat u efficiënt en effectief aan de slag kunt gaan.

- De interpretatie van de regelgeving in het Bouwbesluit kan vragen oproepen bij enerzijds de kantooreigenaren en –huurders en anderzijds bij het bevoegd gezag. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft een website ingericht met antwoord op de meest gestelde vragen: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/bestaande-bouw/energielabel-c-kantoren>.
- In hoeverre de kantorenvorraad in uw gemeente voldoet aan de labelplicht, is inzichtelijk gemaakt op de website [Home - Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) - [cijfers en statistieken van gemeenten](https://www.waarstaatjegemeente.nl/cijfers-en-statistieken-van-gemeenten).
- Het controleren of een kantoor voldoet aan de labelplicht kan eenvoudig via een controle in de Energielabeldatabase van het adres waar het kantoor is gevestigd: www.ep-online.nl. Daarnaast kunt u een adressenbestand¹ van uw gemeente per email aanvragen via een dataloket bij het RVO: labelCkantoren@rvo.nl.
- Het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) heeft een handreiking waarin de regelgeving wordt toegelicht en heeft een informatieblad toezicht beschikbaar. Het doel is een gelijke wijze van toezicht en handhaving in alle gemeenten. Het IPLO heeft een helpdesk voor bevoegd gezag waar u vragen kunt stellen over wet- en regelgeving in de fysieke leefomgeving en over energielabel C: <https://iplo.nl/thema/energiebesparing/energielabel-verplichting-kantoren/>.

In de maanden april en mei organiseren de VNG en IPLO verspreid door het land regionale bijeenkomsten voor toezichthouders en beleidsmakers over label C. Tijdens deze bijeenkomsten wordt de label C verplichting besproken en aanvullend daarop wordt er informatie gegeven over het verduurzamen van de utiliteitsbouw, de portefeuilleaanpak, de wijkaanpak, subsidies en beschikbare ontzorging. Binnenkort kunt u zich opgeven via de site van IPLO: [Energiebesparing - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](https://www.iplo.nl).

De portefeuilleaanpak

Mogelijk staan er u in uw gemeente één of meer kantoren, waarvan de vastgoedeigenaar mee doet of mee wil gaan doen aan de portefeuilleaanpak voor grote concerns. Deze aanpak geeft de vastgoedeigenaar de mogelijkheid om als tegenprestatie voor het treffen van bovenwettelijke maatregelen niet direct te voldoen aan verplichtingen op het gebied van energie. De deelnemers moeten dan wel bovenwettelijk presteren door jaar-op-jaar hogere doelen te realiseren dan bereikt zouden zijn met het naleven van de energiebesparingsplicht en energielabel C voor kantoren. Meer info vindt u op de website van RVO via deze link: [Portefeuilleaanpak](https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/bestaande-bouw/energielabel-c-kantoren). De portefeuilleaanpak is een goed instrument wanneer de gebouweigenaar gebruik wil maken van natuurlijke momenten voor onderhoud

¹ Dit adressenbestand is opgebouwd vanuit gegevens in de BAG, de WOZ-registratie en de Energielabeldatabase. Gebruikers van het adressenbestand geven aan dat op een deel van de adressen geen kantoor is gevestigd maar een andere gebruiksfunctie (winkel, zorg, wonen etc). De oorzaak hiervan is dat de gebruiksfunctie in de BAG nog 'kantoor' is. Het verzoek is dit te corrigeren als u dit waarneemt.

of renovatie en in één keer het gebouw vergaand verduurzaamd. Deelnemers moeten ieder jaar op portefeuilleniveau verantwoording afleggen over de bovenwettelijke prestaties aan een door Omgevingsdienst Nederland (ODNL) opgericht kernteam van toezichthouders.

Het kan voorkomen dat gebouweigenaren in uw gemeente deelnemen aan deze portefeuilleaanpak, maar nog niet aan de label C verplichting voldoen. Wilt u meer weten hierover, kijk dan op de website van de Omgevingsdienst NL (ODNL) [Home - Omgevingsdienst](#) of neem contact op met het kernteam van ODNL voor inzicht in de gemaakte afspraken (portefeuilleaanpak@omgevingsdienst.nl).

Resultaten enquête en nieuwe oproep voor aanmelding als contactpersoon

Najaar 2022 is een enquête uitgezet onder gemeenten. De respons van 25% is te laag om er harde conclusies aan te verbinden. Ik wil u vragen om, als dat niet al gebeurd is, een contactpersoon bij uw gemeente door te geven. Het doel is een netwerk te creëren om de informatievoorziening vanuit de VNG, RVO en IPLO in te richten naar uw wensen en behoeften. En informatie direct met de juiste personen in uw gemeente te delen. Het netwerk draagt bij aan een betere monitoring van de voortgang en aan meer samenwerking en uitwisseling van ervaringen en kennis. Het is gericht op efficiënt werken en op voorkomen dat kantooreigenaren met verschillende werkwijzen bij verschillende gemeenten te maken krijgen. U kunt uw contactpersoon aanmelden door een mail te sturen naar labelCkantoren@rvo.nl.

Hoogachtend,

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Hugo de Jonge